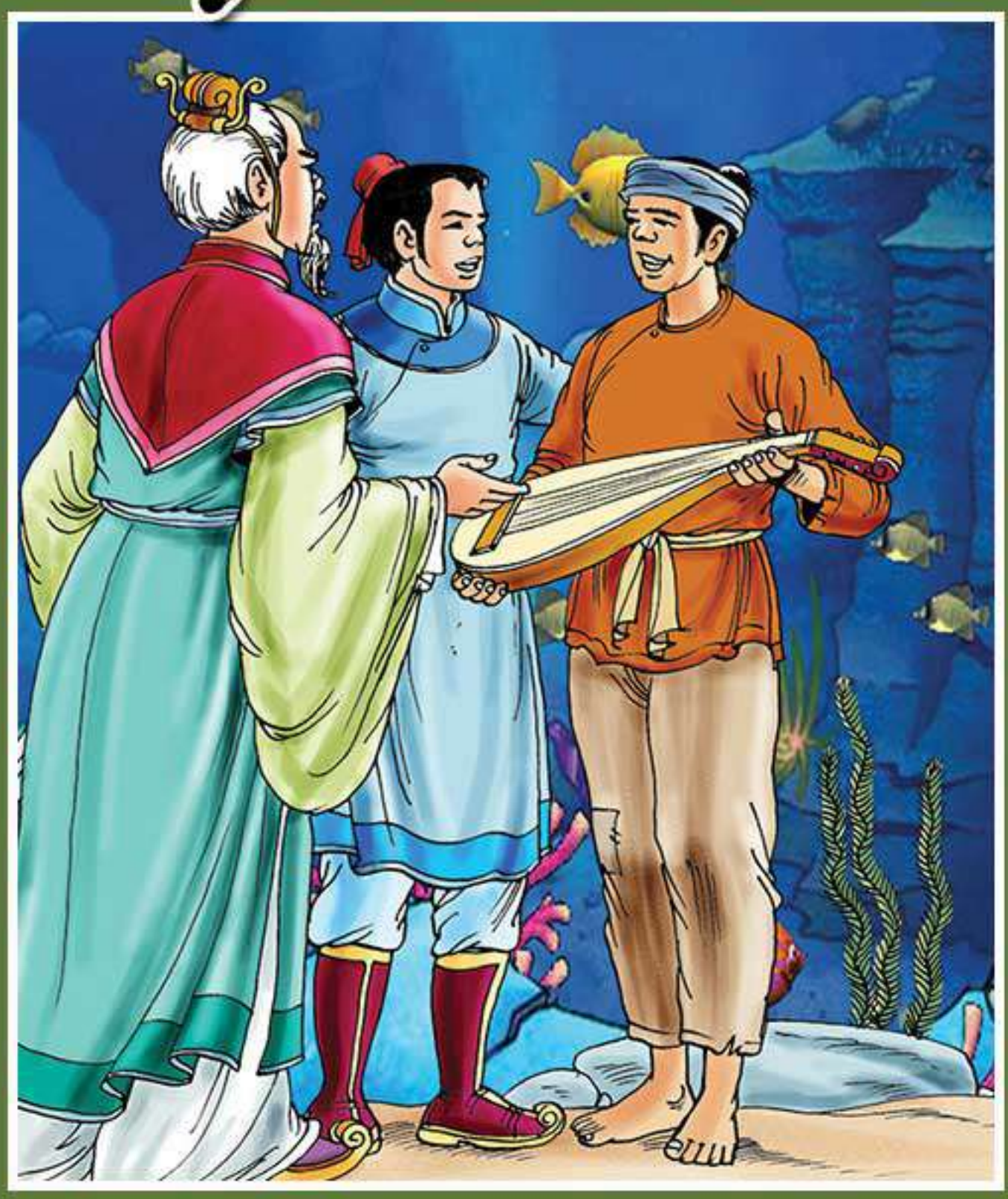
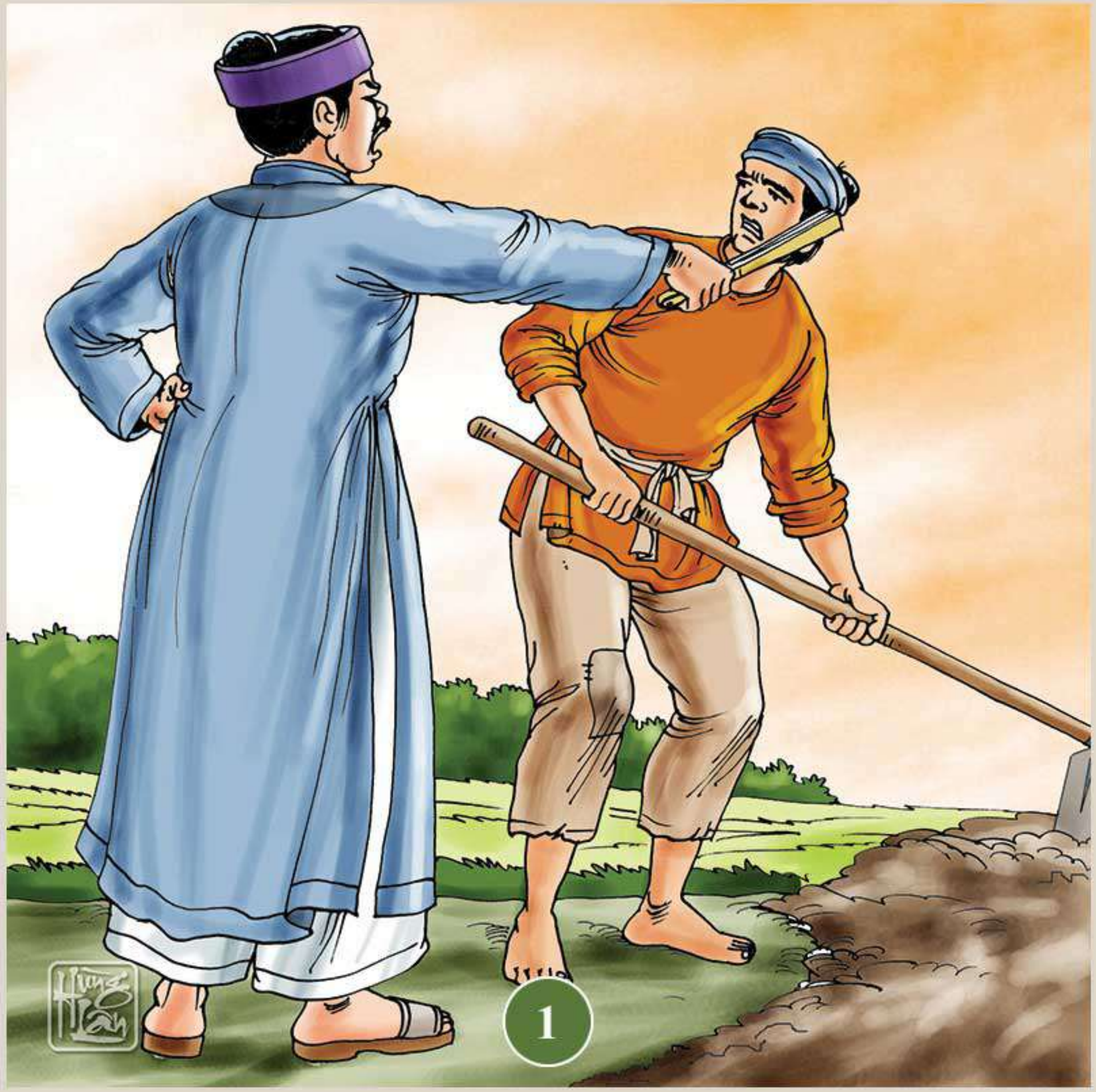
Truyện Cổ Việt Nam

Cứu rạt, rạt trả ơn

Tranh và lời: HÙNG LÂN

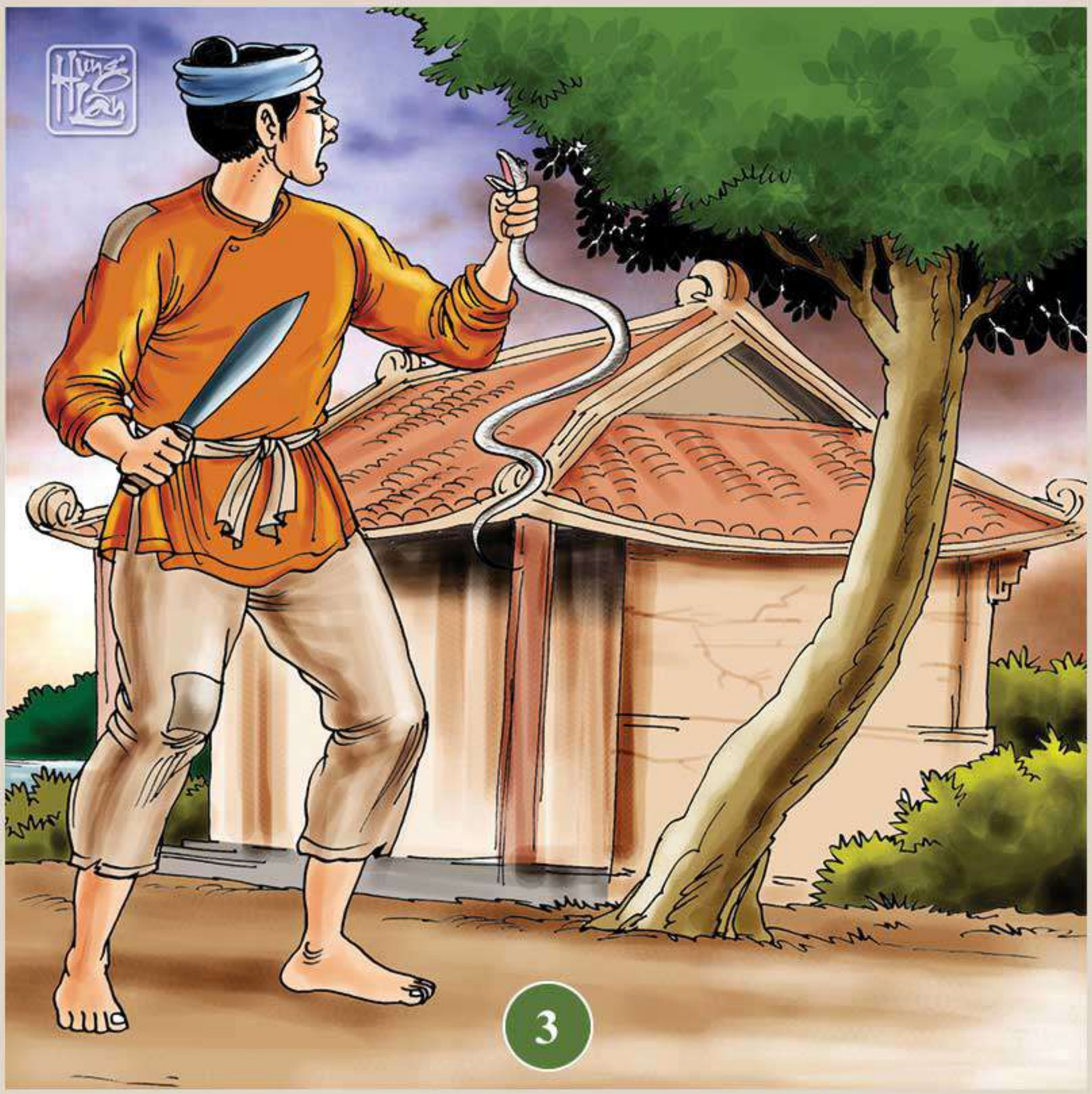
Ngày xưa, có một anh chàng chẳng có tài cán hay nghề ngỗng gì cả. Anh ta chỉ được cái hiền lành, hay thương người mà thôi.
Từ lúc vợ chết, anh trở nên túng bấn tợn. Có dạo anh phải ngửa tay ăn xin.
Thấy nghề này hèn hạ lại không nuôi nổi tấm thân, anh chàng mới xoay sang đi làm thuê.
Nhưng chỉ mới làm được một ngày thì anh đã thấy nhọc mệt và bị chủ la mắng nhục nhã, nên anh lại bỏ việc và dự định làm nghề đi câu là nghề anh cho là thong thả tự do hơn cả.

Chiều hôm đó, người ta trả công cho anh mấy đồng kẽm, anh chàng liền lấy số tiền đó làm vốn mua lưỡi, mua dây, quyết chí làm ăn sinh sống bằng nghề nghiệp mới.

Sáng hôm sau, anh ra ngồi ở bờ sông câu cá. Nhưng mãi đến trưa mà chả kiếm được tí gì, hễ buông câu xuống được một lúc thì mồi cứ mất toi.

Mãi đến chiều mới thấy phao chìm xuống, anh chàng ta mừng quá vội giật lên thì chỉ được một con rắn nước. Lấy làm bực mình, anh chàng gỡ con rắn ra rồi quăng xuống sông.

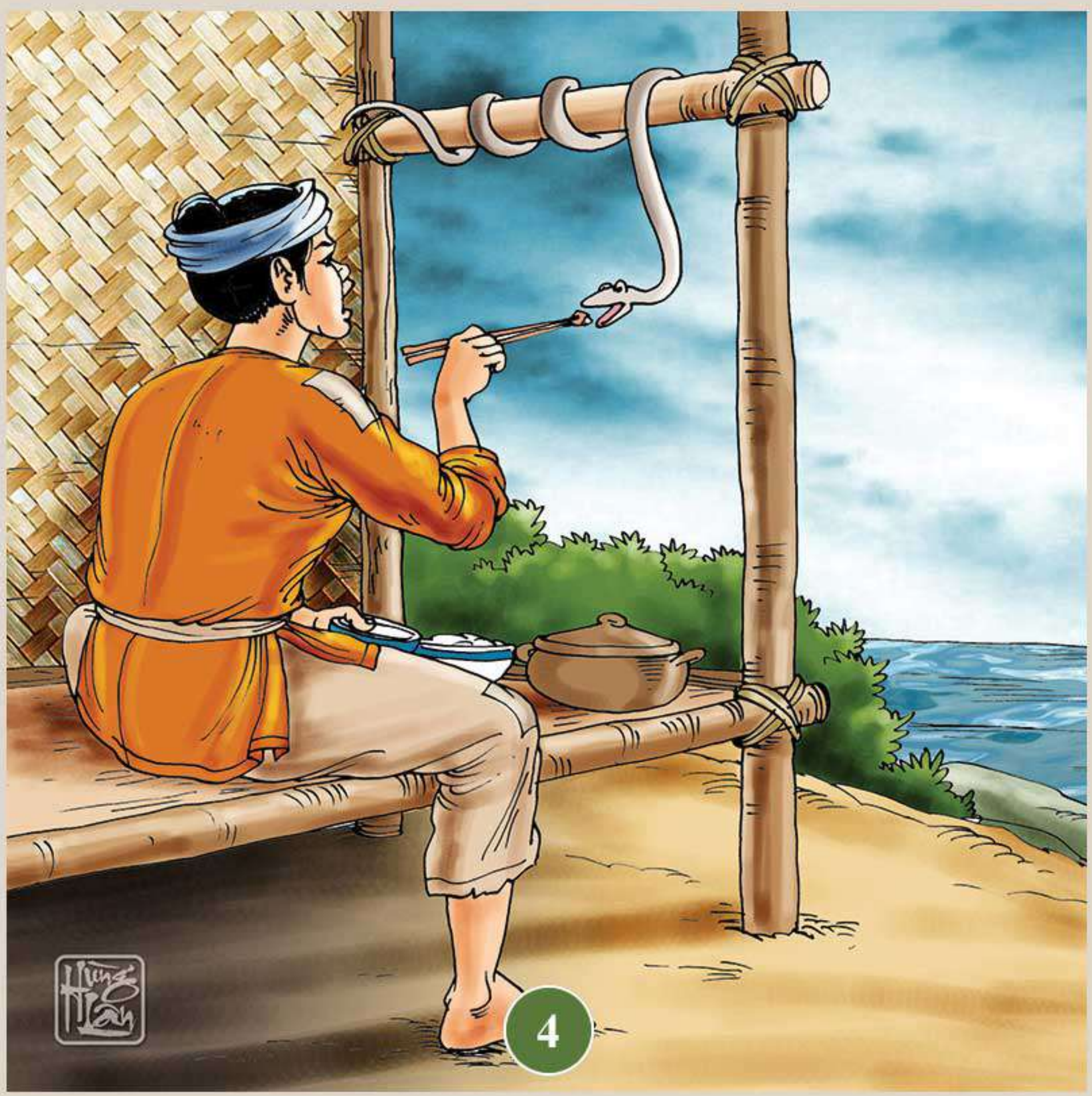

Lần thứ hai giật lên thì cũng lại chính con rắn nước hồi nãy. Anh van lên:

- Rắn ôi! Tao nghèo lắm, chỉ được mấy đồng kẽm thôi. Mày đừng hại tao hết cả mồi, rồi đây biết lấy gì kiếm ăn?

Anh chàng lại quăng con rắn xuống nước. Lần thứ ba cũng lại là con rắn đó mắc lưỡi câu. Anh giận lắm, không thả rắn xuống nước nữa mà nắm lấy cổ rắn mang đi định giết. Qua cửa đền bà Khai Khẩu, tự nhiên con rắn nước kêu lên:

- Đừng giết tôi. Tôi là con vua Thủy phủ. Vì tôi muốn đánh bạn với anh nên tôi mới tự cắn câu nhiều lần như thế.

Anh chàng đang ngạc nhiên thì nghe rắn lại nói tiếp:
- Hãy cho tôi theo đi, tôi sẽ giúp anh vượt qua cảnh nghèo.
Anh nghe lời, cho rắn đi theo mình, từ đó anh câu được nhiều cá: thứ ăn, thứ bán, cuộc sống rất dễ chịu. Anh với rắn ngày càng một tương đắc.
Một hôm, rắn cho anh biết trong ba ngày nữa sẽ có một trận lụt lớn xưa nay chưa từng có. Anh nghe lời rắn đóng một chiếc bè nứa để đề phòng tai nạn. Anh còn đi loan báo cho những người xung quanh biết, nhưng chẳng ai thèm nghe.

Ba ngày sau, quả nhiên gió bão nổi lên đùng đùng, mưa to như trút nước, khắp nơi mênh mông nước là nước, dâng cao như biển cả.

Cơn hồng thủy từ đâu kéo đến nhấn chìm tất cả. Người, vật, đồ đạc, gia súc và mùa màng đều ngập chìm trong biển nước, trôi băng băng mất tích.

Còn anh chàng thì nhờ được rắn cho biết trước nên đã chuẩn bị lương thực và đưa bè đi tìm chỗ lánh nạn an toàn.

Mãi mấy ngày sau thì cơn bão mới tạnh, anh chàng ta liền chống bè tìm về chỗ cũ.

Trên đường về, khi thấy một cái tổ kiến đang dạt vào một nhánh cây, con rắn liền bảo chàng:

- Anh hãy làm phúc cứu chúng nó một chút, vớt lên bè đi.

Chàng ta trả lời:

- Vớt làm gì bầy kiến nhỏ mọn ấy để nó bò khắp bè, có ích chi đâu!

Nhưng con rắn cứ khẩn khoản:

- Không, anh hãy nghe lời tôi đi. Thế nào rồi cũng có ngày chúng nó sẽ trả ơn cho anh mà.

Nghe lời rắn, anh chàng vớt cái tổ kiến lên bè của mình.

Đi được một đoạn lại thấy có một con chuột đang lội bì bõm sắp chết đuối. Rắn vội vàng kêu lên:

- Xin anh cứu con chuột với, nó sắp chết rồi kia kìa!

Anh đáp:

- Ồ! Con chuột thì cho nó chết chứ cứu nó làm gì?

Rắn lại lên tiếng:

- Không, anh hãy nghe tôi đi. Rồi nó sẽ trả ơn anh.

Mặc dù không hiểu dụng ý của rắn là gì, nhưng anh vẫn nghe lời, vớt con chuột đưa lên bè của mình.

Đến một chỗ khác, họ lại gặp một con trăn đang nằm cuộn tròn trên một ngọn cây giữa dòng nước đợi chết. Rắn cũng giục anh giúp nó thoát nạn, anh nhăn mặt nói:

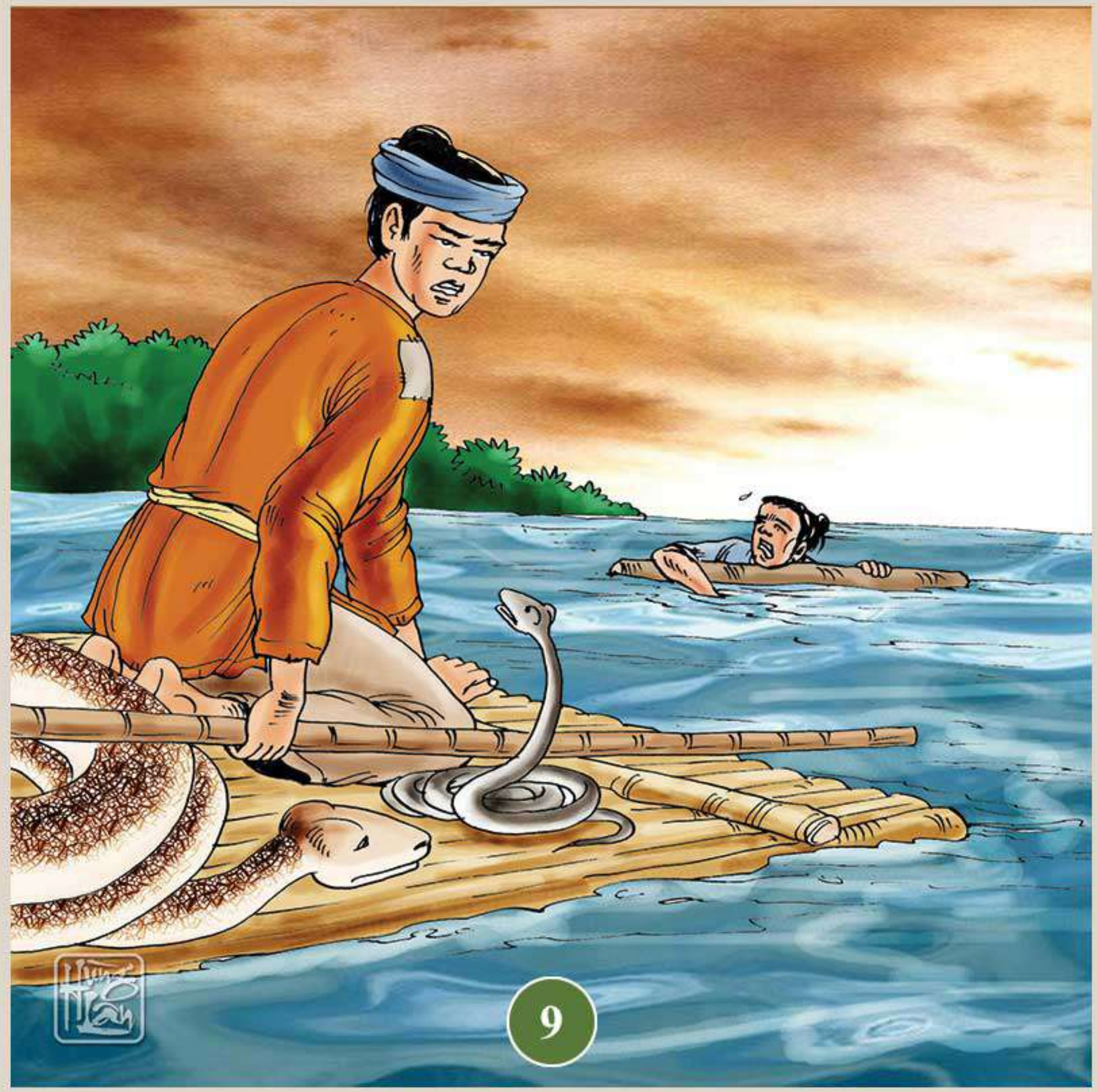
- Ồ! Con trăn kinh lắm, cứu nó làm gì?

Rắn bảo:

- Làm sao nó có thể hại người đã cứu nó được? Anh cứ nghe lời tôi đi, nó sẽ rất có ích cho anh sau này.

Nghe lời rắn, anh chàng lại giúp đưa con trăn lên bè.

Thế là người và vật cùng nhau chống chọi với làn nước, quay trở về nhà.

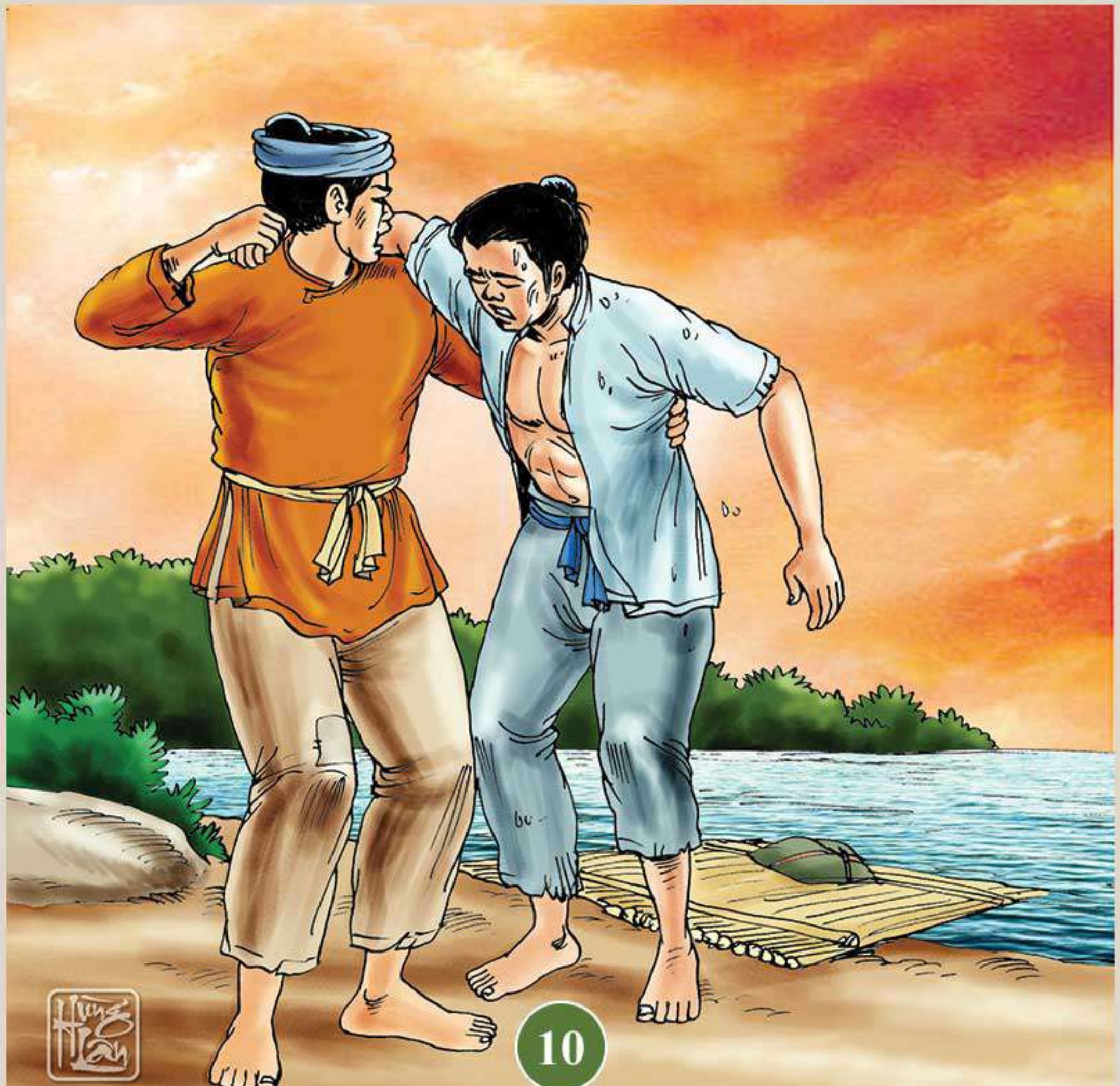
Sau cùng, họ gặp một người đàn ông đang bám vào một khúc gỗ trôi giữa dòng nước, gương mặt thất thần và kiệt sức đang kêu cứu.

Anh chàng ta không đợi rắn bảo, định vớt lên bè, nhưng con rắn cản lại:

- Anh đừng vớt người ấy lên làm gì. Hắn sẽ làm hại anh đấy.

Anh đáp:

- Người ta thường nói cứu một người dương gian còn có phúc hơn là xây chín cửa phù đồ, sao mày lại bảo tao chỉ cứu loài vật mà không cứu người kia chứ!

Nói đoạn, mặc kệ những lời rắn can ngăn, anh nhất định thực hiện ý nghĩ của mình, liền vớt người sắp chết đuối đó lên bè, đốt sưởi lửa ấm và cho ăn uống tử tế, nhờ vậy mà người ấy dần dần hồi sức.

Riêng anh chàng tốt bụng thì thấy vui sướng trong lòng vì mình đã cứu sống được một mạng người.

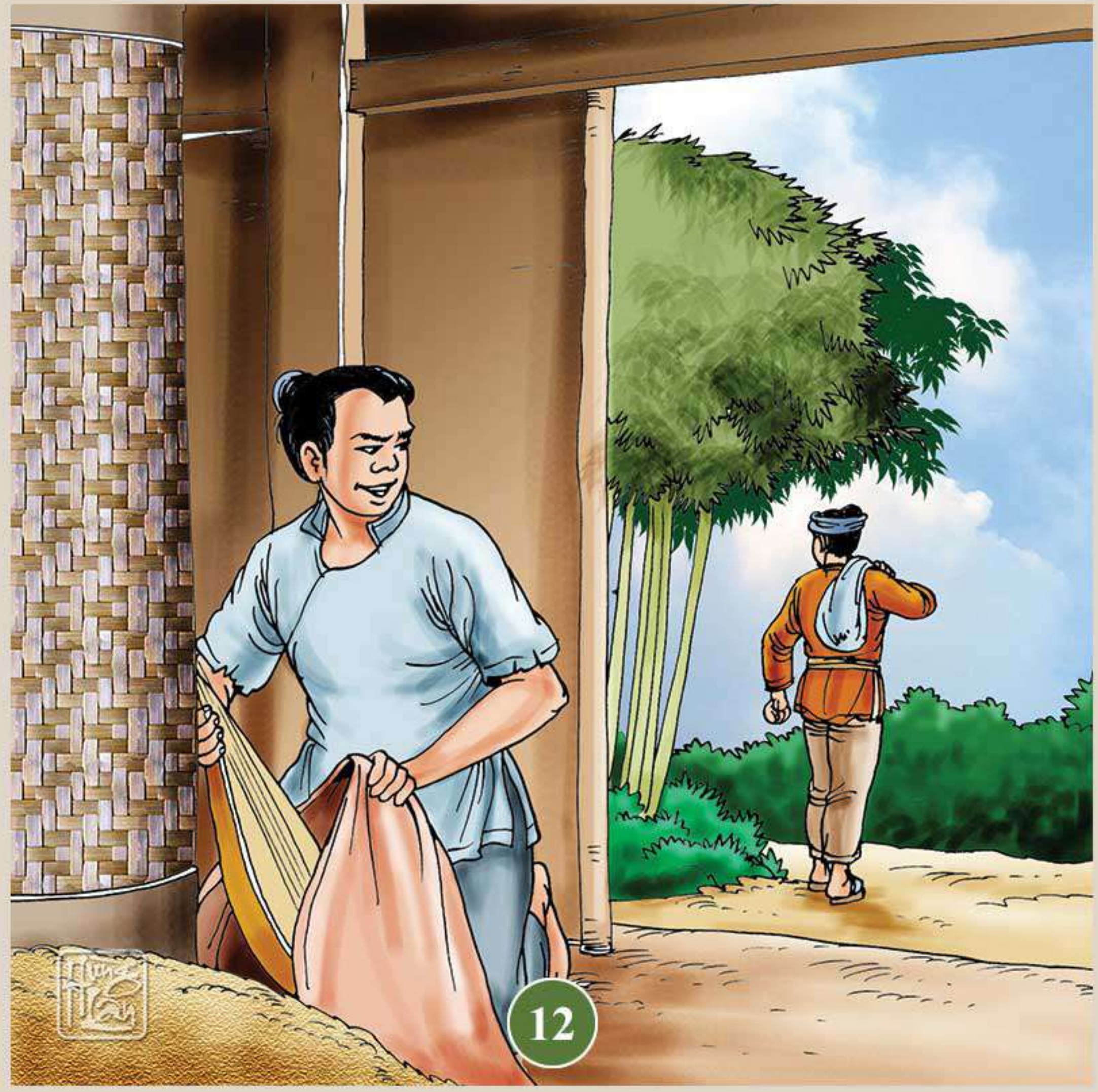
Sau mấy ngày thì nước rút hết, anh thả tất cả các con vật lên bờ, mỗi loài đi mỗi hướng, còn người nọ vì gia đình phiêu bạt, nhà cửa trôi mất cả nên anh cho ở lại với mình cùng câu cá nuôi nhau và coi nhau như anh em ruột.

Đến lúc con rắn nước trở về Thủy phủ thì nó mời anh cùng đi theo xuống thăm cho biết. Dọc đường rắn bảo bạn:

- Nếu cha tôi cho anh thứ gì thì anh nhớ xin lấy cái đàn thất huyền. Đàn ấy hay lắm, nếu có giặc thì chỉ cần gảy một bài là có thể làm cho giặc phải tan.

Vua Thủy Tề thấy con của bạn xuống chơi thì mừng lắm, tiếp đãi rất hậu, lại còn sai mang vàng bạc châu báu biếu anh, nhưng anh nhớ lời rắn nên cố khước từ, chỉ xin có mỗi chiếc đàn thất huyền. Vua liền cho ngay. Anh trở về cõi đất và quý chiếc đàn ấy vô hạn.

Một hôm nọ, vì có việc nên anh phải đi xa. Trước khi đi, anh giấu chiếc đàn thần dưới cột thóc và dặn người bạn chớ bén mảng đến chỗ đó.

Nhưng người kia nghe dặn, nghĩ rằng dưới ấy chắc phải có vật quý, bèn cố tâm kiếm tìm, quả nhiên tìm thấy chiếc đàn thất huyền.

Hắn đã biết sự mầu nhiệm của chiếc đàn ấy qua những lần anh ta vô tình kể chuyện Thủy Phủ, nên hắn liền sinh dã tâm, không nghĩ gì đến ân nhân cứu mạng mình ngày xưa, lấy trộm chiếc đàn rồi đến kinh đô để lập công danh.

Hồi ấy, quân đội nhà vua luôn phải đối địch với một nước láng giềng thường đem quân sang quấy nhiễu bờ cõi, dẹp hoài vẫn không yên. Nghe tin ấy, hắn vào xin vua cho mình xung phong đi trừ giặc dữ.

Nhờ có chiếc đàn thần, hắn đã làm cho quân đội đối phương thua xiểng liểng, quay đầu tháo chạy.

Lúc thắng trận trở về, hắn được vua khen ngợi, phong làm đại tướng và ban bổng lộc rất hậu.

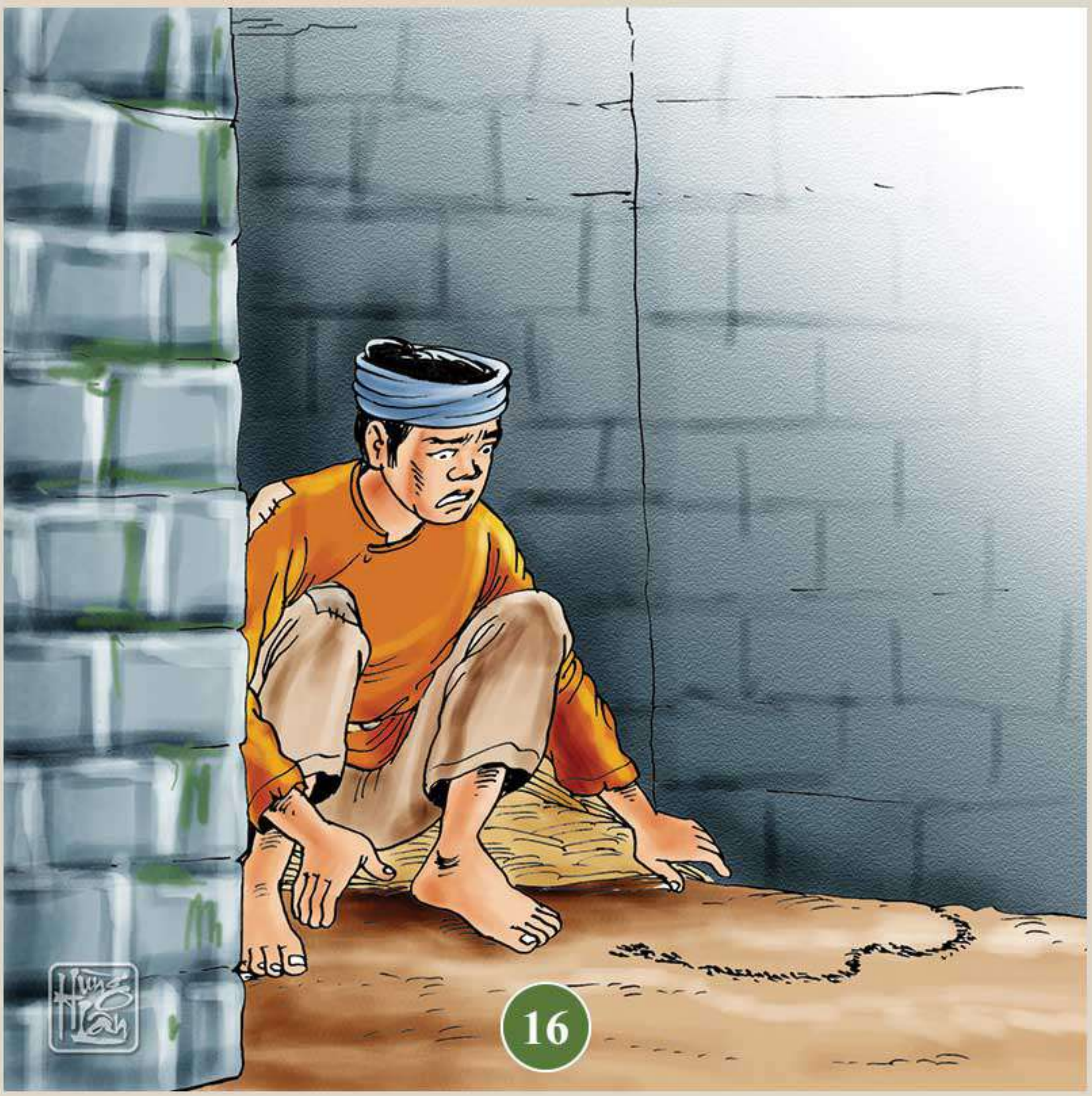
Sống trong cảnh giàu sang, hắn không còn nghĩ đến ân nhân của mình nữa.

Nhờ chiếc đàn huyền diệu kia đem lại, nên hắn đã được hưởng quyền cao chức trọng, giàu sang no ấm.
Hắn còn có thêm một hạnh phúc lớn lao nữa mà hắn không bao giờ nghĩ đến, đó là được nhà vua hứa gả công chúa cho hắn sau khi tiểu trừ giặc xong.
Nhưng hôn lễ đành phải hoãn lại vì khi vừa hứa hôn xong, đột nhiên công chúa bị câm, dường như nàng không muốn tiến hành chuyện nhân duyên này.
Thế là đành phải chờ đến lúc công chúa khỏi bệnh mới tiến hành hôn lễ được.

Lại nói về anh chàng câu cá, khi quay trở về thấy mất bạn, lại mất luôn cả cây đàn thất huyền thì vội bỏ nhà đi tìm.
Vào đến kinh đô, anh đi khắp nơi để dò hỏi, nhưng chẳng một ai biết tông tích người bạn ấy.
Ngờ đâu vào một hôm nọ, khi đang lang thang trên đường thì bất ngờ anh nhìn thấy người bạn của mình ngồi trên kiệu sơn son thếp vàng, có cả quân gia theo hầu đông nghịt. Anh đón kiệu lại, cất tiếng hỏi thăm bạn cũ, nhưng người kia vừa gặp lại ân nhân của mình đã vội thét lính bắt trói lại.

Thế rồi để cho khỏi lộ chuyện, hắn vu cho anh là giặc, sai quân binh nhốt vào ngục tối, không cho ăn uống, chờ ngày đưa ra pháp trường hành hình.

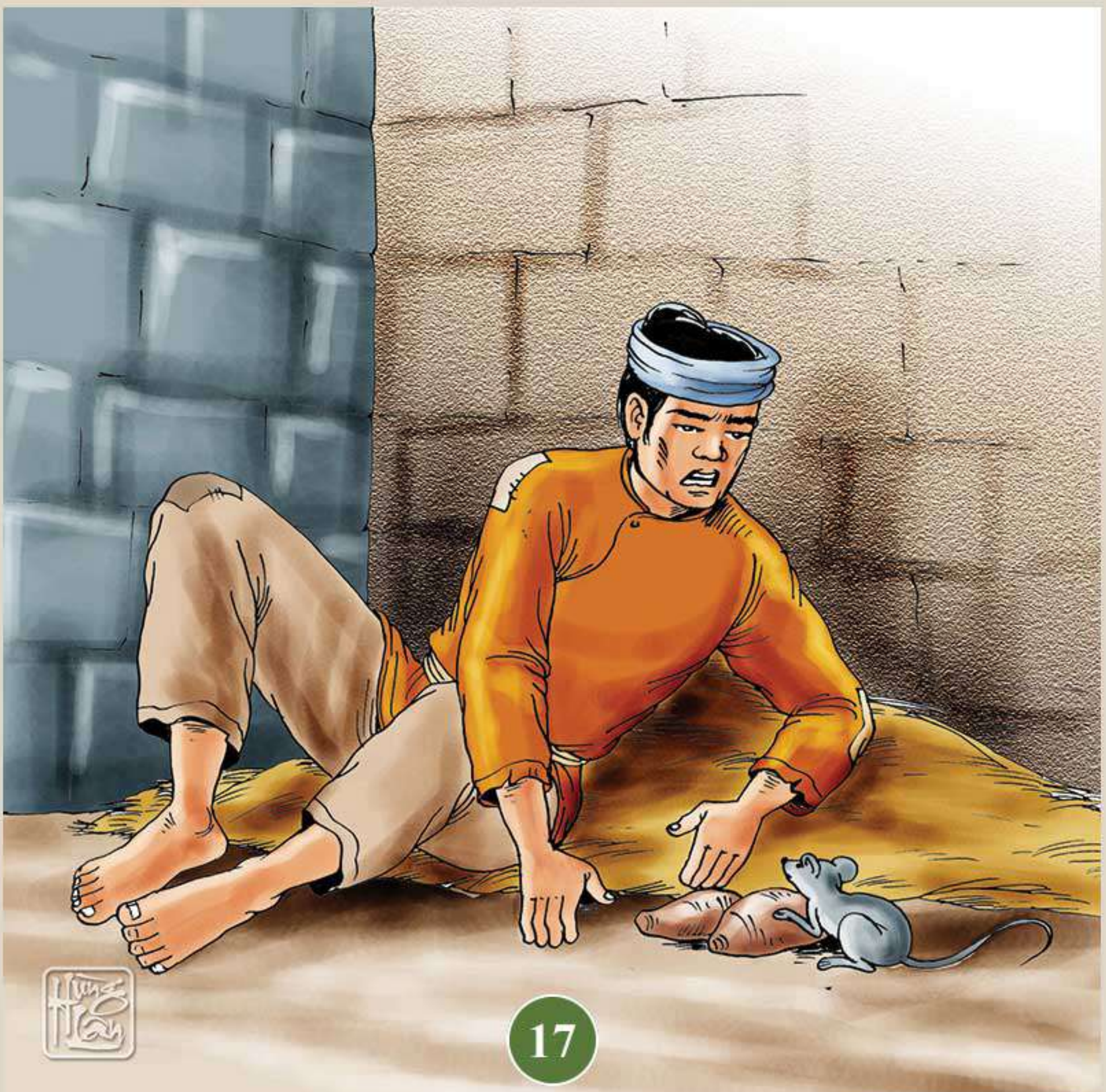
Ở trong ngục, giữa khi anh chàng đang khóc than cho số phận thì bầy kiến ngày xưa đã tìm đến hỏi thăm:

- Tại sao ông lại bị giam ở đây?

Anh chàng ngơ ngác, không hiểu tiếng ai hỏi mình, bèn hỏi lại:

- Ai đó? Tại sao tôi chỉ nghe tiếng mà không thấy người?

- Chúng tôi là bầy kiến mà ngày xưa ông đã cứu cho thoát khỏi nạn lụt đây.

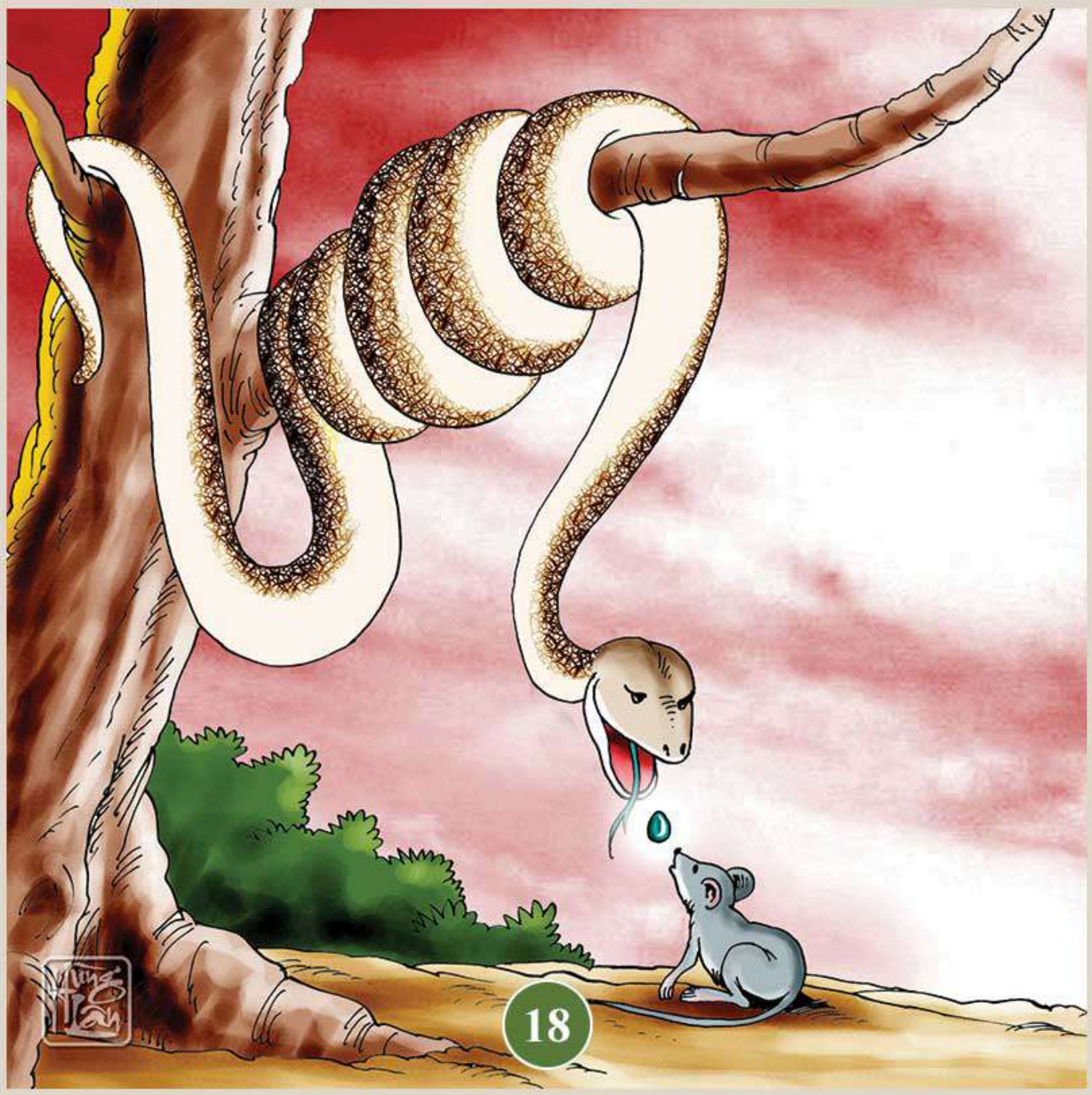
Anh chàng cúi xuống tìm đàn kiến nhỏ, rồi kể cho kiến nghe nông nổi của mình. Kiến nói:

- Chúng tôi không thể làm được gì giúp ông, nhưng để chúng tôi đi tìm chú chuột ngày xưa, may có kế gì chăng.

Lũ kiến bèn chia nhau mỗi con một phương tìm chuột và báo cho chuột biết ân nhân của mình đang gặp nạn. Nghe vậy, chuột bảo:

- Bây giờ chắc ông ấy đói lắm, để tôi mang vào ngục một ít thức ăn đã, sau đó tôi sẽ đi kiếm con trăn ngày xưa thử xem nó có mưu mẹo gì giúp ông ấy chăng?!

Chuột liền đưa khoai và bánh lấy trộm được của một nhà hàng vào ngục cho anh chàng ăn, anh tỏ lời cảm ơn.

Đoạn cả gia đình nhà chuột kéo nhau đi kiếm trăn.
Lúc sắp đến nhà trăn, cả bầy chuột sợ trăn ăn thịt, bèn trèo lên cây cao gọi xuống. Trăn nghe gọi thì trườn tới, một con chuột già đánh bạo leo xuống kể chuyện cho trăn biết. Trăn liền bảo:
- Được rồi, tôi sẽ có cách giúp ông ấy để trả ơn cứu mạng chúng ta ngày xưa.
Trăn liền nhả ra một viên ngọc xanh biếc, bảo chuột đem về cho ân nhân và dặn rằng:
- Viên ngọc này mài ra thành bột có thể chữa lành bá bệnh. Ân nhân của chúng ta có thể đem chữa bệnh câm cho công chúa đấy.

Chuột liền cắp lấy ngọc quý mang về trao cho anh chàng và chỉ rõ mọi điều để anh đối phó.

Khi được ngọc, anh chàng liền xin gặp người cai ngục, bảo rằng mình có phép cứu được công chúa khỏi câm và xin cho anh được ra ngoài chữa bệnh.

Người ta dẫn anh vào cung vua để chữa bệnh cho công chúa. Quả nhiên, sau khi mài ngọc đưa cho công chúa uống thì chỉ một lúc sau, nàng liền nói được ngay, và câu nói đầu tiên của nàng là đòi lấy người cứu mình làm chồng.

Nhà vua hết lời khen ngợi, hỏi anh:

- Vì sao khanh lại có thứ thuốc thần diệu như thế?

Anh chàng kể lại đầu đuôi câu chuyện từ lúc câu được rắn, cứu được các con vật khác và cứu cả người, cho đến lúc người bạn phản bội, còn các con vật thì trả ơn, tìm cách giúp mình như thế nào:

- Việc công chúa được khỏi bệnh là nhờ ngọc của con trăn mà thần đã cứu, chứ thần nào có tài cán chi đâu!

Vua nghe xong liền tắc lưỡi:

- Thật ta không ngờ bụng dạ hắn nguy hiểm và xấu xa đến như thế, còn tệ hơn cả loài vật nữa.

Ngay lập tức, vua sai quân lính đến bắt giam tên đại tướng bất nghĩa kia để chờ ngày phán xử.

Còn anh chàng đi câu thật thà kia thì được nhà vua phán:

- Ngươi là người hiền lành nhân đức và đã có công cứu chữa cho công chúa khỏi bệnh. Nay ta phong cho ngươi làm quan và gả công chúa làm vợ theo như ý của nó muốn.

Từ đấy anh ta sống một cuộc đời sung sướng hơn trước.

Ngày nay câu "cứu vật, vật trả ơn, cứu nhơn, nhơn trả oán" vẫn còn dùng để mỉa mai những người tệ bạc, lấy oán trả ơn, còn thua cả những con vật là thế.